การบริหารงานในสถานศึกษาสู่ความเป็นสู่ความเป็นเลิศ ด้านโรงเรียนสุจริต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย

THE ADMINISTRATION IN SCHOOL FOR BEST PRACTICES OF UPRINGHT SCHOOL THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE NONGKAI

[1]เอกบดินทร์ นันเชียงเครือ, [2]คณิศร จี้กระโทก และ [3]สุชาดา บุบผา

[1]Ekbodin Nanchiangkruea, [2]Kanisorn Jeekratok and [3]Suchada Bubpha

[1]มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, ประเทศไทย

[1]Udon Thani Rajabhat University, Thailand

[1]Dekwad542@gmail.com [2]kanisorn@udru.ac.th and [3]Ea5_suchada@hotmail.com

Received: October 26, 2024; **Revised**: November 24, 2024; **Accepted**: December 28,2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการบริหารงานในสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศด้านโรงเรียนสุจริต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย 2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานในสถานศึกษาด้านโรงเรียนสุจริต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย ผลการวิจัย พบว่า 1. สภาพปัจจุบันของการบริหารงานในสถานศึกษาด้านโรงเรียนสุจริต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย โดยรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ลำดับแรก คือ ด้านการบริหารงบประมาณ รองลงมา คือ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารวิชาการ และด้านการบริหารทั่วไป ตามลำดับ 2. แนวทางการพัฒนาการบริหารงานในสถานศึกษาด้านโรงเรียนสุจริต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย

---

[1]นักศึกษาปริญญาโท สาขาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

[2] ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

[3] ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

ประกอบด้วย 1) การบริหารงานวิชาการ มี 4 ตัวบ่งชี้ 23 ตัวชี้วัด 2) การบริหารงานงบประมาณ มี 5 ตัวบ่งชี้ 17 ตัวชี้วัด 3) การบริหารงานบุคคล มี 3 ตัวบ่งชี้ 12 ตัวชี้วัด 4) การบริหารงานทั่วไปมี 3 ตัวบ่งชี้ 14 ตัวชี้วัด

คำสำคัญ : การบริหารงานในสถานศึกษาด้านโรงเรียนสุจริต

Abstract

The purposes of this research were: 1) to study needs for development of The Administration in School of Upringht School the Secondary Education Service Area Office of Nongkai, 2) to find the development guide of The Administration in School of Upringht School the Secondary Education Service Area Office of Nongkai. The results of the research showed that: 1. The actual states were at a high level, expected states were at the highest level, and needs were arranged in the order as follows: the first was the budget management, followed by personnel management, academic management, and general management. 2. The issue of upright school administration guideline consisted of 4 components as follows 1) academic management 4 indicators 23 guidelines, indicators 5 indicators 17 guidelines, personnel management 3 indicators 12 guidelines and general management 3 indicators 14 guidelines.

Keywords: The administration in school of Upright School

บทนำ

พระราชบัญญัติการจัดศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 หมวด 3 มาตรา 15 กล่าวว่า การจัดการศึกษามี 3 รูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย ซึ่งจะต้องการจัดการเรียนรู้ที่เน้นความรู้คู่คุณธรรม และสอดแทรกกระบวนการเรียนรู้ และการบูรณาการเข้าไปในการจัดการเรียนการสอนตามความเหมาะสมของผู้เรียนละระดับการศึกษา ซึ่งผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียนได้แก่ นักเรียนจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับตนเองและสังคม รวมถึงความรู้ที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์และการปกครองระบอบประชาธิปไตย ในการจัดการเรียนการสอนครู ควรมุ่งเน้นพัฒนาให้ผู้เรียนมี

ความสมบูรณ์ทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา ดังในมาตรา 24 ที่กล่าวว่า การจัดการศึกษาควรฝึกทักษะให้ผู้เรียน ใช้กระบวนการคิด แก้ปัญหา และประยุกต์ใช้ความรู้ โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์จริง สถานศึกษาควรมีการจัดการเรียนการสอนที่ผสมผสานความรู้ด้านต่างๆ ให้เหมาะสม รวมทั้งให้มีการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรม มีค่านิยมที่ดีงาม มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ถูกต้อง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542)

การพัฒนาประเทศในระยะ 5 ปี ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 ให้สามารถก้าวข้ามความท้าทายที่เป็นอุปสรรคต่อการบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ จำเป็นจะต้องเร่งแก้ไขจุดอ่อนและข้อจำกัดของประเทศที่มีอยู่เดิม รวมทั้งเพิ่มศักยภาพในการรับมือกับความเสี่ยงสำคัญที่มาจากการเปลี่ยนแปลงของบริบททั้งจากภายนอกและภายใน ตลอดจนการเสริมสร้างความสามารถในการสร้างสรรค์ประโยชน์จากโอกาสที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสมและทันท่วงที ด้วยเหตุนี้ การกำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศในระยะของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อ พลิกโฉมประเทศไทยสู่ “สังคมก้าวหน้า เศรษฐกิจสร้างมูลค่าอย่างยั่งยืน” ซึ่งหมายถึงการสร้างการเปลี่ยนแปลงที่ครอบคลุมตั้งแต่ระดับโครงสร้าง นโยบาย และกลไก เพื่อมุ่งเสริมสร้างสังคมที่ก้าวทันพลวัตของโลกและเกื้อหนุนให้คนไทยมีโอกาสที่จะพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ พร้อมกับการยกระดับกิจกรรมการผลิตและการให้บริการให้สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มที่สูงขึ้น โดยอยู่บนพื้นฐานของความยั่งยืนทางสิ่งแวดล้อม (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 2565)

แผนแม่บทบูรณาการป้องกัน ปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ (2559) ได้กำหนดวิสัยทัศน์ว่า “ประเทศไทยใสสะอาด ไทยทั้งชาติต้านทุจริต” (Zero Clean Thailand) มีพันธกิจเพื่อสร้างนวัตกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ผ่านการดำเนินงาน 6 ด้าน ได้แก่ การสร้างสังคมต่อการทุจริต ยกระดับความต้องการทางด้านการเมือง ป้องกันการทุจริตด้านนโยบาย พัฒนารูปแบบการป้องกันการทุจริต พัฒนากลยุทธการปราบปรามการทุจริต และยกระดับความรู้เรื่องการทุจริตให้ทันสมัย ให้สูงกว่าร้อยละ 50 เพื่อให้เป็นมาตรฐานในการดำเนินงานในทุกหน่วยงาน (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, 2559)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ตอบรับยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ด้วยการทำแผนปฏิบัติการป้องกันการทุจริต ภายใต้หลัก 3 แนวทาง ได้แก่การสร้างจิตสำนึก ปลูกฝังความซื่อสัตย์สุจริต การสร้างเกาะป้องกันการทุจริต และการเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ โดยได้รับความร่วมมือจากสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้ร่วมกันพัฒนาเครื่องมือเพื่อเป็นมาตรการป้องกันการทุจริตและเป็นกลไกในการสร้างความตระหนักให้ทุกหน่วยงาน ทั้งรัฐและเอกชน มีการดำเนินการอย่างโปร่งใส โดยมีกรอบการประเมิน 5 ประการ ได้แก่ 1)ความโปร่งใส 2)

ความพร้อมรับผิด 3)ความปลอดจากการทุจริตในการปฏิบัติงาน 4)วัฒนธรรมในองค์กร และ 5) คุณธรรมการทำงาน โดย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดให้สถานศึกษาในสังกัด เข้าร่วมการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงาน เพื่อตรวจสอบความโปร่งใสในการบริการงาน และวางรากฐานความสุจริตในสังคม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2561)

โครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา “ป้องกันการทุจริต” (ภายใต้ชื่อ“โรงเรียนสุจริต”) เกิดขึ้นเนื่องจาก ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันปราบปรามการทุจริต ระยะที่ 2 (พ.ศ.2556–2560) ได้กำหนดวิสัยทัศน์ว่า “สังคมไทยมีวินัยโปร่งใส ยึดมั่นในคุณธรรม จริยธรรมและร่วมกันป้องกันและปราบปรามการทุจริต เป็นที่ยอมรับในระดับสากล” มีเป้าหมายหลักเพื่อลดปัญหาการทุจริต ในสังคมไทยและยกระดับคุณธรรมจริยธรรมของคนไทยให้สูงขึ้น อันจะส่งผลต่อค่าดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์คอร์รัปชั่น (Corruption Perception Index: CPI) ของประเทศไทยให้สูงขึ้น (สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา 2558: ก)

โรงเรียนสุจริต เกิดขึ้นตามนโยบายของรัฐที่ต้องการให้หน่วยงานในสังกัดร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้บูรณาการความร่วมมือกับสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ในการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ให้เด็กและเยาวชน ให้มีคุณลักษณะ 5 ประการ ของโรงเรียนสุจริต โครงการโรงเรียนสุจริตเริ่มดำเนินการตั้งแต่ปีงบประมาณ 2556 ซึ่งคัดเลือกโรงเรียนต้นแบบ เขตพื้นที่การศึกษา เขตพื้นที่ละ 1 โรงเรียน ภายใต้ชื่อ โรงเรียนสุจริตต้นแบบ และผ่านการประเมินตามมาตรฐานโรงเรียนสุจริต 5 มาตรฐาน ได้แก่ ด้านวิชาการ เป็นการดำเนินการจัดการเรียนรู้ผ่านสื่อและนวัตกรรมการประเมินผลการเรียนรู้และนำผลการประเมินไปใช้ในการวิจัยเพื่อแก้ปัญหา และพัฒนาพฤติกรรมของนักเรียนให้มีคุณลักษณะ 5 ประการของโรงเรียนสุจริต พร้อมทั้งจัดให้มีการนิเทศภายในและให้บริการด้านวิชาการทั้งภายในและภายนอก ด้านงบประมาณ เป็นการดำเนินงานด้านการเงินและการจัดทำบัญชีให้ถูกต้องตามระเบียบของทางราชการอย่างมีส่วนร่วม ประหยัด คุ้มค่าและโปรงใส สามารถตรวจสอบได้ ด้านบุคคล เป็นการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับผู้ดูแลอำนวยความสะดวก ให้แก่บุคลากรของโรงเรียน สร้างขวัญและกำลังใจให้แก่บุคลากร ด้านบริหารทั่วไป ดำเนินการด้านอาคารสถานที่แก่ครู นักเรียน และชุมชน โดยจัดบรรยากาศ ภายในโรงเรียนให้สะอาด ร่มรื่น สวยงาม ปลอดภัย เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ และมาตรฐานด้านผลลัพธ์และความสำเร็จ เป็นผลที่เกิดจากการพัฒนาผู้บริหาร ครู และนักเรียนตามคุณลักษณะโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา ป้องกันการ

ทุจริต ที่ส่งผลต่อโรงเรียนและชุมชนเป็นสังคมที่สุจริต โปร่งใสตรวจสอบได้ ปราศจากคอรัปชั่น และเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ โดยโรงเรียนต้องดำเนินงานให้สอดคล้องกับแนวทางและเกณฑ์การประเมิน พร้อมทั้งรายงานผลการประเมินและร่วมกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระดับโรงเรียนและระดับเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อนำแนวทางที่หลากหลายไปพัฒนาโรงเรียนให้เกิดความโปรงใส มีความรับผิดชอบ คุณธรรมการให้บริการของหน่วยงาน เกิดวัฒนธรรมในหน่วยงาน มีวินัย ซื่อสัตย์สุจริต อยู่อย่างพอเพียงและมีจิตสาธารณะ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2559)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคายได้กำหนดให้สถานศึกษาในสังกัดทุกแห่งแต่เข้าร่วมในโครงการโรงเรียนสุจริตโดยกำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่งได้นำกิจกรรมภายใต้โครงการโรงเรียนสุจริตไปปรับใช้ในการดำเนินกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียนและใช้มาตรฐานโรงเรียนสุจริตมาปรับใช้ในการบริหารสถานศึกษาตามขอบข่ายและ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้นำเทคนิค SQ4R ร่วมกับสื่อประสม โดยได้นำภาระงาน ทั้ง 4 ฝ่าย ได้แก่ วิชาการ งบประมาณ บริหารงานบุคคล และบริหารทั่วไป (สำนักงานพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา, 2558)

จากการศึกษาพบว่าการบริหารงานโครงการโรงเรียนสุจริตของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคายจะประสบความสำเร็จได้นั้นต้องอาศัยความร่วมมือในการดำเนินงานจากทั้งผู้บริหารครูบุคลากรในโรงเรียนนักเรียนชุมชนโดยในการบริหารงานของโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนสุจริตจะต้องมีการบริหารงานที่เป็นไปตามระบบระเบียบของทางราชการมีความโปร่งใสสามารถเปิดเผยข้อมูลการบริหารงานหรืออย่างตรงไปตรงมาถูกต้องอีกครั้ง ยังพบว่าโรงเรียนส่วนใหญ่ที่เข้าร่วมในโครงการโรงเรียนสุจริตสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคายไม่มีแผนและรูปแบบในการดำเนินงานให้เป็นไปตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้ของการบริหารงานในโรงเรียนสุจริตทำให้มีการบริหารงานที่ไม่ชัดเจน และไม่ต่อเนื่อง ดังนั้น จึงส่งผลให้การบริหารงานโรงเรียนสุจริต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย ไม่ประสบผลสำเร็จตามที่ควร ไม่เป็นไปตามมาตรฐานของโรงเรียนสุจริต ส่งผลให้การบริหารงานไม่ได้ประสิทธิภาพ

จากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาว่า การบริหารงานของสถานศึกษาที่จะนำไปสู่ความเป็นเลิศด้านโรงเรียนสุจริต เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการบริหารงาน และ เสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารงานในสถานศึกษาด้านโรงเรียนสุจริต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย เพื่อใช้เป็นการพัฒนาวางแผนการปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศด้านโรงเรียนสุจริตให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และ ความต้องการจำเป็นในการบริหารงานในสถานศึกษาด้านโรงเรียนสุจริต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย

2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานในสถานศึกษาด้านโรงเรียนสุจริต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับสื่อประสม ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการวิจัยตามลำดับหัวข้อ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย ปีการศึกษา 2565 จำนวน 1,136 คน แบ่งตามจำนวนสถานศึกษา 31 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย ผู้วิจัยได้ดำเนินการเพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างดังนี้

1) การกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ด้วยการเปิดตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970 อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2560: 42-43) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 162 คน แล้วกำหนดสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างตามขนาดของโรงเรียน

2) การสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดของสถานศึกษาเป็นเกณฑ์ในการจัดชั้น (Strata) โดยกำหนดสัดส่วนที่เหมาะสมตามขนาดของโรงเรียน โดยการคละ ขนาดใหญ่พิเศษ ใหญ่ กลางและขนาดเล็ก แล้วทำการสุ่มจากแต่ละชั้นด้วยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการบริหารงานในสถานศึกษาด้านโรงเรียนสุจริต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคายเป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) โดยผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาขึ้นจากการศึกษาเอกสาร หลักการ แนวคิด ทฤษฎี ตลอดถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งออกเป็น 2 ตอน มีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วยข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ตำแหน่ง ขนาดสถานศึกษาและประสบการณ์การปฏิบัติหน้าที่ มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารตามมาตรฐานของโรงเรียนสุจริต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา หนองคาย เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) และแบ่งน้ำหนักตามวิธีของลิเคร์ท (Likert Scale)

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป (1) วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ หาค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาการบริหารงานในสถานศึกษาด้านโรงเรียนสุจริต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ดังนี้

1. การบริหารงานตามมาตรฐานโรงเรียนสุจริต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย ทั้งหมด 4 มาตรฐาน ได้แก่ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป สภาพปัจจุบัน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.69) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านบริหารทั่วไป ($\overline{X}$ = 3.72) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาเป็นด้านการบริหารงานบุคคล ($\overline{X}$ = 3.70) ด้านการบริหารวิชาการ ($\overline{X}$ = 3.69) และด้านการบริหารงบประมาณ ($\overline{X}$ = 3.66) มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

สภาพที่พึงประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการบริหารงานบุคคล ($\overline{X}$ = 4.70) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาเป็นด้านการบริหารงบประมาณ ($\overline{X}$ = 4.69) ด้านการบริหารทั่วไป ($\overline{X}$ = 4.60) และด้านการบริหารวิชาการ($\overline{X}$ = 4.59) ตามลำดับ

และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น โดยภาพรวม (PNI modified = 0.25) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความต้องการจำเป็นที่ควรได้รับ การพัฒนาโดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการบริหารงบประมาณ (PNI modified = 0.28) ด้านการบริหารงานบุคคล (PNI

modified = 0.25) ด้านการบริหารวิชาการ (PNI modified = 0.24) และด้านการบริหารทั่วไป (PNI modified = 0.23) ตามลำดับ

2. แนวทางการพัฒนาการบริหารงานในสถานศึกษาด้านโรงเรียนสุจริต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย ประกอบไปด้วยประเด็นต่าง ๆ จำนวน 4 ด้าน ดังนี้

2.1 แนวทางการพัฒนาการบริหารงานในสถานศึกษาด้านโรงเรียนสุจริต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย ด้านการบริหารงานวิชาการ คือ มีการนำหลักสูตรต้านทุจริตมาใช้โดยการเปิดเป็นวิชาเพิ่มเติมและบูรณาการในคาบโฮมรูมหรือวิชาอื่นๆ และจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับคุณลักษณะ 5 ประการ ของโรงเรียนสุจริต มีการจัดการเรียนการสอนจะต้องดำเนินการตามหลักสูตรต้านทุจริต ซึ่งจะมีการออกแบบหน่วยและแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อให้นักเรียนเกิดคุณลักษณะ 5 ประการของโรงเรียนสุจริต มีการจัดการนิเทศภายใน โดยให้มีการนิเทศกันเองภายในกลุ่มสาระ และการนิเทศข้ามกลุ่มสาระ เพื่อให้ครูผู้สอนได้เห็นมุมมองใหม่ๆในการจัดการเรียนการสอน และ ครูผู้สอนทำรายงานผลการจัดการเรียนการสอน โดยต้องมีการวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรค เพื่อหาวิธีการดำเนินการแก้ไขและวางแผนการพัฒนา

2.2 แนวทางการพัฒนาการบริหารงานในด้านโรงเรียนสุจริต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย ด้านการบริหารงานงบประมาณ คือ มีการดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพเพื่อในการคาดการณ์งบประมาณในการดำเนินงาน ในแต่ละกิจกรรมหรือโครงการ จะมีการกำหนดกรอบงบประมาณ ไว้อย่างแน่นอนและชัดเจน โปร่งใส ตรวจสอบได้ มีการจัดตั้งคณะกรรมการดำเนินงานซึ่ง มีหน้าที่ในการตรวจสอบควบคุมการดำเนินของกิจกรรมต่างๆให้เป็นไปตามแผน และ รายงานผลโครงการไปยังฝ่ายบริหารให้ทราบ

2.3 แนวทางการพัฒนาการบริหารงานในสถานศึกษาด้านโรงเรียนสุจริต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย ด้านการบริหารงานบุคคล คือ ทางโรงเรียนมีการสนับสนุนให้ครู และบุคลากรทางการศึกษาเข้าร่วมการศึกษา อบรมและพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ครูและบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนจะต้องเข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง มีการกล่าวยกย่องชมเชย มอบเกียรติบัตร มอบของรางวัล สำหรบครูที่ได้รับรางวัลประชาสัมพันธ์ผลงานความสำเร็จของบุคลากรที่หน้าเสาธง เพจโรงเรียน ไลน์กลุ่มโรงเรียน เฟสบุ๊คโรงเรียน และครูและบุคลากรทางการศึกษาได้ส่ง SAR เพื่อรายงานผลการปฏิบัติงานในภาคเรียนนั้นๆ

2.4 แนวทางการพัฒนาการบริหารงานในสถานศึกษาด้านโรงเรียนสุจริต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย ด้านการบริหารงานบริหารทั่วไป คือ ก่อนการ

เปิดภาคเรียนจะมีการตรวจสอบสิ่งของที่ชำรุด เสียหาย ที่จะต้องซ่อมแซมให้พร้อมก่อนเปิดภาคเรียน บริหารทั่วไปออกเป็นคำสั่งให้มีคณะกรรมการดำเนินงาน และ มีการทำบันทึกการใช้งาน ให้ความร่วมมือ และเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมของทางชุมชน และ มีการจัดการประเมินโรงเรียนสุจริต โดยการประเมินนอกจากมีคณะกรรมการจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และได้มีผู้ทรงคุณวุฒิจากชุมชนเข้ามาเป็นคณะกรรมการการประเมิน เพื่อให้ได้เห็นมุมมองการปรับปรุงการดำเนินงานโรงเรียนสุจริต

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาการบริหารงานในสถานศึกษาด้านโรงเรียนสุจริต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการบริหารงานในสถานศึกษาด้านโรงเรียนสุจริต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย จากผลการศึกษา พบว่า สภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการบริหารทั่วไป มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาเป็นการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารวิชาการ และด้านบริหารงบประมาณ แสดงให้เห็นว่า การบริหารทั่วไป อาจเนื่องมาจากการที่โรงเรียนมีการสำรวจ ตรวจสอบวัสดุ อุปกรณ์ให้สามารถใช้งานได้ดี มีการทำทะเบียนการใช้งานไว้เรียบร้อย โรงเรียนเข้าไปมีส่วนร่วมกับชุมชน และ ให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน ส่วนการบริหารงานด้านงบประมาณ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด อาจเป็นเพราะ การบริหารงานงบประมาณ เป็นงานที่ละเอียด และต้องใช้ความถูกต้องตามหลักเกณฑ์อย่างเคร่งครัด ซึ่งผู้รับผิดชอบจะต้องมีความรู้ความเข้าใจและมีความชำนาญพอสมควร ทั้งนี้ ผู้บริหารก็มีส่วนสำคัญในการกระตุ้นให้ บุคลากรทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ขวัญนภา อุณหกานต์ (2553: 142) ได้ประเมินโครงการคุณธรรมนำความรู้สู่ความดีของโรงเรียนต้นแบบคุณธรรมนำความรู้สู่ความดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนมีการแต่งตั้งบุคลากรที่รับผิดชอบโครงการ มีความรู้ความเข้าใจและมีจำนวนเพียงพอ กิจกรรมมีความเหมาะสม มีการประสานงานร่วมมือกับชุมชนและหน่วยงานต่างๆ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

ผลการวิเคราะห์สภาพที่พึงประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการบริหารงานบุคคล มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาเป็นด้านการบริหารงบประมาณ ด้านบริหารงานทั่วไป และด้านการบริหารงานวิชาการ ตามลำดับ แสดงให้ว่าการบริหารงานตาม

มาตรฐานโรงเรียนสุจริต สภาพที่พึงประสงค์ คือ การบริหารงานบุคคล ซึ่งอาจเป็นการให้ความสำคัญกับบุคคลากรผู้ปฏิบัติหน้าที่ ให้บุคลากรได้มีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ สอดคล้องกับ ฉัฐชาย แสนภู่วงษ์ (2546: 65) ที่กล่าวว่า การอบรมพัฒนาครูอยู่เสมอจะทำให้ครูเกิดการพัฒนาทั้งตัวครูเองและสถานศึกษา ยังสอดคล้องกับ พัทธนันท์ เมตตา (2564: 76) ที่กล่าวว่าการพัฒนาบุคลากรเป็นงานที่จะสถานศึกษาจะต้องให้การพัฒนาเป็นอย่างมาก

2. ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานในสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศด้านโรงเรียนสุจริต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย มีประเด็นในการอภิปรายแต่ละด้าน ดังนี้

ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานในสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศด้านโรงเรียนสุจริต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย มีประเด็นในการอภิปรายแต่ละด้าน ดังนี้

2.1 มาตรฐานบริหารวิชาการ วิธีการดำเนินงานของการบริหารวิชาการประกอบด้วย 4 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1)การจัดการเรียนการสอน 2)การจัดทำโครงการวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Pratice) 3)การจัดกิจส่งเสริมโครงการโรงเรียนสุจริต 4)การนิเทศภายใน จากค่าเฉลี่ย พบว่าค่าเฉลี่ยที่มากที่สุด คือ ตัวบ่งชี้ที่ 2)การจัดทำโครงการวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Pratice) ซึ่งเป็นกระบวนการที่เป็นระบบ มีการบูรณาการและมีความเชื่อมโยงกัน ซึ่งในกระบวนการอาจมีผลงานนวัตกรรม วิธีการเฉพาะกรณีหรือคุณลักษณะเฉพาะ หรือ สื่อเป็นส่วนที่มีความสำคัญในการสนับสนุนและส่งผลสำเร็จที่เป็นเลิศ (คู่มือการจัดทำผลงาน/นวัตกรรมการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธีระพงษ์ ชูพันธุ์ (2562: 89) ได้ทำการศึกษาเรื่องการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานในสถานศึกษาสีขาว ปลอดยาเสพติด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 พบว่า ในการดำเนินกิจกรรมให้ประสบความสำเร็จนั้น การดำเนินโครงการจะต้องมีการจัดการเรียนการสอนเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ เกิดความเข้าใจตามคุณลักษณะที่ระบุไว้ในโครงการ มีการแต่งตั้งคณะดำเนินงาน จัดระบบการจัดการเรียนรู้ ประชุมชี้แจงให้ความรู้ เสริมสร้างทักษะชีวิต ออกแบบการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน จัดทำแผนการเรียนรู้แบบบูรณาการ สามารถสอดแทรกความรู้ทุกกลุ่มสาระ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วสันต์ บุญประสม (2562: 102) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาการจัดกิจกรรมโครงการโรงเรียนสุจริต โรงเรียนบ้านตุงลอย อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า การจัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนเกิดคุณลักษณะ 5 ประการของโรงเรียนสุจริต ด้วยการจัดกิจกรรมวิเคราะห์กรณีตัวอย่างของพฤติกรรมที่สุจริตและทุจริต การสอดแทรกกิจกรรมเข้าไปในชีวิตประจำวันของ

นักเรียน เช่น การเข้าแถวทำกิจกรรมหน้าเสาธง การเข้าแถวรับอาหาร การจัดกิจกรรมเสียงตามสาย กิจกรรมทำความสะอาด และกิจกรรมเพื่อสาธารณประโยชน์

2.2 มาตรฐานบริหารงานงบประมาณ วิธีการดำเนินงานของการบริหารงานงบประมาณ ดังนี้ ผู้รับผิดชอบโครงการ กิจกรรม จะต้องใช้จ่ายงบประมาณให้ตรงตามวัตถุประสงค์ มีความโปร่งใสสามารถตรวจสอบการดำเนินงานได้ การใช้จ่ายงบประมาณตรงตามระยะเวลาที่กำหนด ประชุมชี้แจงหลักเกณฑ์ กฎระเบียบ ขั้นตอนการปฏิบัติงานให้บุคลากรทราบโดยทั่วกัน และ เบิกจ่ายงบประมาณตามแผนการใช้จ่ายงบประมาณของโรงเรียน เป็นไปตามระเบียบของทางราชการ ซึ่งสอดคล้องตามที่ ธัชชัย จิตรนันท์ (2562: 125) กล่าวว่า การบริหารการเงินของสถานศึกษา ต้องมีความสะดวก รวดเร็ว ถูกต้อง และมีประสิทธิภาพ ในขณะเดียวกันต้องมีการควบคุมด้านเอกสาร การเงิน งานบัญชีและงานพัสดุที่คุมเข้ม รัดกุม มีการตรวจสอบอยู่สม่ำเสมอ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภัคนิดา หนองเรือง (2558: 103) ได้ศึกษารูปแบบการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่า ในการบริหารงานงบประมาณนั้นจะต้องมีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ และต้องใช้หลักการมีส่วนร่วมในการวางแผน สอดคล้องกับงานวิจัยของ เอกชัย บุตรแสนคม (2559: 114) ได้สร้างรูปแบบในการบริหารที่มีประสิทธิภาพสำหรับโรงเรียนในระดับมัธยมศึกษาระดับตำบล พบว่า การบริหารงานงบประมาณให้มีประสิทธิภาพ ผู้บริหารจะต้องวางแผนการดำเนินงานให้เรียบร้อย กำหนดบทบาทหน้าที่ ขอบข่าย และอำนาจหน้าที่ในการทำงานอย่างชัดเจน ไม่ควรใช้เจ้าหน้าที่ในการทำงานด้านบัญชี การเงิน มากำกับติดตามงานงบประมาณ

2.3 มาตรฐานบริหารงานบุคคล วิธีการดำเนินงานของการบริหารงาน บุคคลประกอบด้วย 1) การพัฒนาบุคลากร 2) การสร้างขวัญกำลังใจ 3) การประชาสัมพันธ์ผลงาน ความสำเร็จของบุคลากร การพัฒนาบุคลากร เพราะการพัฒนาบุคลากรถือเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดที่จะนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สุวิมล ตั้งประเสริฐกุล (2550: 13) ที่ว่าในการพัฒนาบุคลากรผู้บริหารจะต้องมีการวางแผนและวางเป้าหมายที่ชัดเจน และสามารถพัฒนาให้บุคลากรเป็นส่วนหนึ่งของของความสำเร็จขององค์กร ซึ่งการดึงเอาศักยภาพของบุคลากรจะเกิดขึ้นจากการสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน การส่งเสริมกำลังใจ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เอกชัย บุตรแสนคม (2559: 114) ได้ทำการศึกษาการพัฒนารูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิผลสำหรับโรงเรียนมัธยมประจำตำบล พบว่า การบริหารงานให้สำเร็จ คุณภาพของบุคลากรในสถานศึกษาจะต้องมีการร่วมกันวางแผน กำหนดวัตถุประสงค์ เพื่อประโยชน์สูงสุดขององค์กร ด้วยการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาศักยภาพอยู่เสมอ สร้างแรงจูงใจในการทำงาน และยังสอดคล้องกับ วิราวรรณ เพ็ชรนาวา (2560: 130) ที่กล่าวว่า

สถานศึกษาควรส่งเสริม สนับสนุน และสร้างแรงจูงใจให้ครูมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ร่วมกันคิด วางแผนในการทำงานอย่างสร้างสรรค์ และมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันระหว่างบุคลากร สร้างขวัญกำลังใจที่ดีต่อการปฏิบัติงาน

2.4 มาตรฐานบริหารทั่วไป วิธีการดำเนินงานของการบริหารงานทั่วไป ประกอบด้วย 1) การพัฒนาอาคารสถานที่ 2) การสร้างขวัญกำลังใจ 3) ความสัมพันธ์กับชุมชน ซึ่งการที่จะดำเนินงานให้ประสบความสำเร็จได้นั้นจะต้องได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งในและนอกสถานศึกษา ดังนั้น โรงเรียนและชุมชนจะต้องมีการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างกัน เพื่อให้การสนับสนุนการจัดการศึกษา ส่งเสริมการเรียนรู้อย่างมีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ไมตรี สุวรรณไตรย์ (2558: 135) ได้ทำการศึกษาเรื่องการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม ภายใต้โมเดลโรงเรียนสุจริต โรงเรียนบ้านโพนงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร พบว่า การจัดบรรยากาศในการเรียนรู้ในโรงเรียนมีส่วนช่วยให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะ 5 ประการของโรงเรียนสุจริต ให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน ซึ่งเกิดจากการจัดการเรียนรู้ สร้างบรรยากาศความซื่อสัตย์สุจริต และต้นแบบที่ดีในสังคม เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการซึมซับตัวอย่างที่ดีและนำไปปรับใช้ในชีวิตของนักเรียน โดยสอดคล้องกับผลการวิจัยของวชิรวิทย์ นิติพันธ์ และสุวิทย์ ภาณจารี (2563: 90) ได้ทำการศึกษารูปแบบการบริหารงานโรงเรียนสุจริตของผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า การจัดบรรยากาศในโรงเรียนให้มีความสะอาด ร่มรื่น ปลอดภัย เอื้อต่อการใช้งานอยู่เสมอ มีส่วนช่วยให้เกิดการเรียนรู้ตามเป้าหมายของโครงการโรงเรียนสุจริต และการมีส่วนร่วมของชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จะส่งผลให้การดำเนินงานในสถานศึกษาเกิดความราบรื่นได้เป็นอย่างดี อันเนื่องมาจากได้รับความไว้วางใจจากชุมชน ผู้ปกครอง ในการจัดการดำเนินงานเกี่ยวกับโครงการโรงเรียนสุจริต

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542*. กรุงเทพฯ. สำนักพิมพ์ คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.

ขวัญนภา อุณหกานต์ (2553: 142). *ประเมินโครงการคุณธรรมนำความรู้สู่ความดีของโรงเรียนต้นแบบคุณธรรมนำความรู้สู่ความดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2.* บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยกาญจนบุรี.

ธัชชัย จิตรนนท์. (2562: 125). *การบริหารทรัพยากรทางการศึกษา.* พิมพ์ครั้งที่ 5. มหาสารคาม: อภิชาตการพิมพ์.

ธีรพงษ์ ชูพันธุ์. (2562). *การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานสถานศึกษาสีขาวปลอดยาเสพติดและอบายมุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23.* บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

แผนแม่บทบูรณาการป้องกัน ปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ. (2559) *สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ.*

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13. (2565) สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

พัทธนันท์ เมตตา. (2564: 76). *การบริหารงานวิชาการด้านกิจกรรมเสริมประสบการณ์ตามแนวคิดแบบ. มอนเตสซอรี่ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดเชียงใหม่.*

ภัคนิดา หนองเรือง (2558: 103). *รูปแบบการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 27*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ไมตรี สุวรรณไตรย์ (2558: 135) *การเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม ภายใต้โมเดลโรงเรียนสุจริต โรงเรียนบ้านโพนงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร.* บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

วชิรวิทย์ นิติพันธ์ และสุวิทย์ ภาณจารี (2563: 90). *รูปแบบการบริหารงานโรงเรียนสุจริตของผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.* วารสาร มจร บาฬีศึกษาพุทธโฆสปริทรรศน์. 84-98.

วสันต์ บุญประสม. (2562: 102). *การพัฒนาการจัดกิจกรรมโครงการโรงเรียนสุจริต โรงเรียนบ้านตุงลอย อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่.*

วิราวรรณ เพ็ชรนาวา (2560: 130). *แนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสหวิทยาเขตวิภาวดี กรุงเทพมหานคร.* บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา. (2558 : 1). *โรงเรียนสุจริต.* กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.

สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา. (2558ก). *แนวทางการดำเนินงานโรงเรียนสุจริต.* กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2559 : 3). *การเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลในสถานศึกษา.* กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.

สุวิมล ตั้งประเสริฐกุล (2550: 13*). การบริหารทรัพยากรมนุษย์.* นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.

เอกชัย บุตรแสนคม (2559: 120). *การพัฒนารูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิผลสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำตำบล.* บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

เอกชัย บุตรแสนคม (2559: 114). *การพัฒนารูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิผลสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำตำบล.* บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.